

33 nedeľa A - Mt 25, 14-30

Bol si verný nad málom, vojski do radosti svojho pána

Jeden múdry stavec, ktorý žil niekoľko storočí pred Kristom prosil Pána: „*nauč nás rátať naše dni, aby sme našli múdrosť srdca. Vek nášho života je sedemdesiat rokov a ak sme pri sile, osemdesiat*“ (Ž 90). Je to reflexia o plynutí života. Ak si toto plynutie neuvedomujeme, riskujeme, že sa budeme správať ako hlúpy muž, ktorý vybudoval svoj dom (teda svoj život) na piesku. Dom na piesku sa nakoniec zosype; spadne, nezostane po ňom absolútne nič. Taktiež si môžeme spomenúť na nemúdre panny o ktorých hovorilo evanjelium uplynulej nedele. Boli to dievčatá, ktoré zabudli na potrebu oleja do zásoby, ktorým by sa živila ich lampa viery v ťažkostiach. Nakoniec skončili zle. Keď je človek v tme, tak sa chytá aj slamky a dôveruje všetkému čo mu ktokoľvek kto je vedľa neho povie, hoci sú obaja v tme. Až keď sa týmto dievčatám otvorili oči, tak si uvedomili, že ich život bol omyl. Ľudia môžu tlieskať a tešiť sa navzájom aj pri nerozumných rozhodnutiach. Ale na konci tieto aplauzy už nepočuť, už tam zaznie iný výrok – ten, ktorý povie Pán. O tejto pravde nás chce Pán poučiť podobenstvom, ktoré nám dnes ponúka v evanjeliu:

Ježiš povedal svojim učeníkom toto podobenstvo: „Istý človek sa chystal na cestu. Zavolať si sluhov a zveril im svoj majetok: jednému dal päť talentov, druhému dva a ďalšiemu jeden, každému podľa jeho schopností, a odcestoval.

Ježiš začína podobenstvo opisom štyroch osôb, ktoré sa ľahko identifikujú a rýchlo pochopíme ich identitu.

Prvý je človek, ktorý odchádza na dlhú cestu. To je sám pán Ježiš. Na konci svojho života nám nechal svoje poklady a odišiel do domu svojho Otca.

Traja sluhovia reprezentujú jeho učeníkov, tj. tých, ktorí povedali *áno* na jeho povolanie a nechali sa tak zapriať do služby Božiemu kráľovstvu vo viere vzniku Nového sveta. Títo sluhovia sme my. Všimnime si – sme nazvaní *sluhami* a nie *obchodníkmi*, či *robotníkmi*. Rozdiel je v tom, pretože obchodníci a robotníci pracujú preto, aby na konci dňa doniesli domov mzdu. Sluha má v Písme iný vzťah so svojím Pánom ako robotník. Sluha je zapojený veľmi osobne do toho čo jeho Pán chce urobiť. On je naplno zapojený do prác ktoré koná a vníma to tak, čo všetko čo robí Pán je aj jeho vlastné. Preto v Písme je tento titul „*Boží služobník*“ rezervovaný iba pre výnimočné osobnosti histórie

Izraela; napr. Mojžiš, Dávid, či proroci. Títo nepracovali, aby dostali odmenu, ale nasadili vlastný život, aby realizovali dielo Pána. Mimochodom aj v Novom Zákone nájdeme niekoho, kto si na seba aplikoval tento titul. Nachádzame tento titul začiatku takmer každého listu apoštola Pavla. Pavol nepíše o sebe ako o rabínovi, ale ako o Božom služobníkovi. Jakub, to isté – vníma sa ako služobník Ježiša Krista. Teda aj apoštoli sú to osoby, ktoré vložili celý svoj život do služby Božiemu projektu a jeho evanjelia. Iba jedna žena má tento titul – Mária. Ako vieme, ona o sebe hovorí: „Hľa služobnica Pána“ tj. „celý môj život je tvoj.“

Otázka ktorú si musíme položiť je: „Som si vedomý identity sluhu?“ Cítim sa osobne nasadený, cítim, že otázka evanjelizácie je mojou otázkou, alebo sa ma to dotýka len okrajovo, pretože záujmy môjho života sú iné? Cítim sa iba zazmluvnený a na konci života očakávam zaslúženú odmenu? V tom prípade nie som sluha – som obchodník. Všimnime si, že na konci podobenstva sa nehovorí o žiadnej odplate, ale hovorí sa len o radosť. Kto vidí to, ako sa realizuje Boží projekt na ktorom aj on spolupracoval, bude to veľká radosť, lebo vznikne vedomie, že som bol spolutvorca Božej histórie: tej histórie, ktorá nikdy nebude zmazaná a pretrvá naveky.

A teraz sa pozrime na dedičstvo, ktoré nám Ježiš zanechal keď odchádzal. Chceme to dobre vedieť – my sluhovia, chceme vedieť, čo sme od Neho dostali. Obraz, ktorým nám Ježiš predstavuje svoje dedičstvo čo nám zanechal je talent. Nie je to minca a taktiež talent nemá ani mieru objemu, či váhy. Je pravda, že Palestíne v časoch Ježiša sa používala miera talent, ktorá korešpondovala 26 kg čistého striebra. Talent mal teda obrovskú hodnotu. Jeden talent teda zodpovedal asi 20 rokom každodennej práce. Teda aj tretí sluha, ktorý dostal iba jeden talent mal k dispozícii enormnú sumu. Na čo sa Ježiš odvoláva obrazom talentu? Aké dedičstvo nám nechal?

My často interpretujeme talent tak, že sú to Tvoje osobné schopnosti tj. schopnosti ktoré nám dal Boh a sú odlišné u každého jedného z nás. Chápeme to tak, že niekto „má talent“ maľovať obrazy, iný „má talent“ komponovať hudbu, ďalší na športové aktivity. Avšak talenty nie sú naše osobné kvality! V skutku, dedičstvo, ktoré nám Pán nechal je v úmerné tým schopnostiam a darom ktoré máme. Poďme teda indentifikovať čo je to ten talent, ktoré nám Pán nechal. Pretože ak sme služobníci, tak ich musíme vložiť do služby tomuto pokladu. Čo nám Ježiš nechal?

Podme sa pozrieť do evanjelií. Nájde tam to, že Pán nám nechal mnohé dary. Nechal nám svoj pokoj: „Svoj pokoj Vám zanechávam, svoj pokoj Vám dávam“. Alebo nám nechal schopnosť vyháňať zlých duchov, schopnosť liečiť choroby, alebo hovorí: „Dávam Vám nové prikázanie...“ Jednoducho Ježiš nám nechal mnohé dary. Ale chceme vedieť: na konci života, keď sa odovzdáva skutočné dedičstvo, čo nám nechal? Doslova, je práve toto podobenstvo kde je použité slovo „odovzdal“. Nie je použité sloveso „zanechal“, či „dal“ ale „odovzdal“. Ak prejdeme evanjelium a hľadáme čo nám Ježiš „odovzdal“, tak toto sloveso nájdeme použité v scéne na kalvárii. Ján hovorí: Na konci svojho života keď odmietol ocot, naklonil hlavu, a „odovzdal“ Ducha. To je ten talent ktorý nám Ježiš dal. To je jeho dedičstvo! Jeho Duch, ktorý musí byť vložený do činnosti v každej našej schopnosti.

Skúsme rozmýšľať. Ak by nám Ježiš na konci života nezanechal toto dedičstvo, čo by sa bolo bývalo stalo vo svete? Zanechal by nám nádherný príklad života lásky, niekoho kto nikdy nemyslel na seba samého, ale len na Nový svet, svet lásky o ktorom dosvedčoval jeho prítomnosť úplným sebadarováním. Lásky, ktorá dosahuje ak k nepriateľovi, kto Ti robí zle. V poriadku, zanechal nám nádherný príklad, ale kto mi dá silu byť ako on? Silu milovať spôsobom ako Pán nie je z našej ľudskej prirodzenosti, či z našej biologickej reality. Naše impulzy ktoré prichádzajú z tela nás vedie opačným smerom. Duch Svätý – boží život ktorý Ježiš mal – toho nám nechal za dedičstvo. Sú to tieto vnútorné duchovné impulzy, nová prirodzenosť ktorá nám bola darovaná od Nebeského Otca – boží život. Boží Duch nás dáva možnosť žiť tak, ako žil Ježiš – život darovaný pre lásku. Toto dedičstvo prostredníctvom všetkých svojich schopností musíme odovzdať ďalej.

Druhá otázka, ktorú si môžeme položiť. Som si vedomý pokladu ktorý mi Pán zanechal? Som si vedomý, že som dostal toho istého Ducha, ktorý priviedol Ježiša až k darovaniu života? Alebo je to pre mnohých kresťanov len tá posledná túžba popri všetkých iných záujmoch? Počúvajme ako traja sluhova využili im zverené talenty:

Ten, čo dostal päť talentov, hneď šiel, obchodoval s nimi a získal ďalších päť. Podobne aj ten, čo dostal dva, získal ďalšie dva. Ale ten, čo dostal jeden, šiel, vykopal jamu a peniaze svojho pána ukryl.

Ten, kto dostal 5 talentov hneď pochopil hodnotu toho, čo mu bolo zverené. Okamžite začal s nimi niečo konať. Okamžite chápal dôležitosť času. Hneď všetky jeho schopnosti boli vložené do služby tomuto dedičstvu, ktoré mu Pán nechal. Čas od odchodu do návratu Pána – to je čas nášho života. Ak sa očakáva zmena „sveta“ tak sa očakáva, že budeme zaangažovaní hneď, pretože je to Duch Pána, ktorý obnovuje tvárnosť zeme (porov Ž 104). Pán chce aby sme nepremárnili čas. Pripomeňme si, že keď poslal pred sebou apoštolov, tak im povedal, aby nikoho nepozdravovali.

Opíšme si teraz správanie služobníkov. **Prví dvaja** sú dynamickí, usilovní, schopní zdvojnásobiť zverený kapitál. Všetky ich schopnosti sú vložené do služby daru, ktorý im bol zverený Pánom. Dedičstvo na základe ich schopností vytvára nového Ducha. Ako lymfa v rastlinách je rovnaká, ale v rôznych stromoch prináša rôzne ovocie. To isté lymfa Ducha Svätého sa stáva viditeľná na základe našich schopností urobiť plodným Ducha. Ak niekto má výnimočnú inteligenciu, môže byť vložená do služby hriechu – aby vytvoril smart bomby. Alebo tá istá inteligencia môže byť vložená do služby lásky a stane sa lekárom – nie aby zarábal veľké peniaze pre vlastnú potrebu, ale aby daroval život tomu kto je chorý. Niekto iný má dar byť novinár a dá tento dar do služby pravdy, spravodlivosti nie do služby niekoho silného. Hľa, toto je ovocie Ducha. Predstavuje nám ho aj apoštol Pavol: „*Ovocie Ducha je láska..*“ (Gal 5). Predstavte si svet vedený Duchom Svätým, kde sa všetko stáva láskou, každý je obrátený byť pozorný na záujmy brata a v prospech jeho života. Apoštol pokračuje výpočtom ovocia: „*Radost*“ ... je ovocím Ducha Svätého – Boh chce vidieť všetkých radostných. Ďalej je to: „*pokoj, zhovievavosť, láskavosť, dobrota, vernosť, miernosť, zdržanlivosť.*“ Predstavme si svet, kde by všetci dali svoje dary do služby Duchu Svätému. Bol by to raj.

Tretí sluha skryje svoj talent pod povrch zeme. Nevloží ho do služby lásky. Ak mám tehličky zlata a položím ich do šuplíka, tak z času na čas sa na ne prídem pozrieť, či sa ligocú – tak potom aj tak neslúžia na nič. Nič neprodukujú... Ak ich investujem, tak sa môžu zmeniť na domy, školy, nemocnice, cesty, mosty, polia plné pšenice. Ak niekto ukryje Boží život ktorý je v ňom a pokračuje žiť iba podľa „mäsa“ (*carne* - telesné telo) tj. podľa inštinktov biologického života, tak ovocie takéhoto života podľa „telesného tela“ poznáme veľmi dobre – apoštol Pavol aj toto píše v liste Galaťanom: „*je to smilstvo, nečistota, chlipnosť, modloslužba, čary, nepriateľstvá, sváry, žiarlivosť, hnevy,*

zvady, rozbroje, rozkoly, závisť, opilstvo, hýrenie a im podobné.“ Nenechal na svoje dary pôsobiť Ducha Svätého, ale naopak, dary boli dané do služby hriechu. Dá sa povedať, že tento tretí sluha pochovajúc Ducha pochoval seba samého ako človeka. Odmietol dar, ktorý ho charakterizuje ako človeka. Pretože to, čo nás charakterizuje je schopnosť milovať tak, ako Otec miluje Syna.

Teraz prichádza okamih keď Pán hodnotí rozhodnutí ktoré sluhovia urobili pri správe talentov.

Po dlhom čase sa pán tých sluhov vrátil a začal s nimi účtovať. Predstúpil ten, čo dostal päť talentov, priniesol ďalších päť talentov a vravel: „Pane, päť talentov si mi odovzdal a hľa, ďalších päť som získal.“ Jeho pán mu povedal: „Správne, dobrý a verný sluha; bol si verný nad málom, ustanovím ťa nad mnohým: vojdí do radosti svojho pána.“ Predstúpil ten, čo dostal dva talenty, a vravel: „Pane, dva talenty si mi odovzdal a hľa, získal som ďalšie dva.“ Jeho pán mu povedal: „Správne, dobrý a verný sluha; bol si verný nad málom, ustanovím ťa nad mnohým: vojdí do radosti svojho pána.“

Po dlhom čase pán „prichádza“. Písme nehovorí sa že sa „vrátil“ (SSV preklad to nezachycuje), ale „prichádza“ druhý krát. Prvý krát prišiel, aby odovzdal svoj dar: svojho Ducha. Druhý krát príde, aby zhodnotil to, čo sa stalo s týmto jeho darom. Odovzdal im svoje dary v plnej dôvere. Nedával im presné inštrukcie čo majú robiť – zveril im ich a teraz chce vedieť, čo urobili. Dajme pozor! Nie že by chcel naspäť dar, ktorý im zveril. On svoj dar daroval – bodka. Nenechal pracovať svojich služobníkov preto, aby on nakoniec na ich námahe zarobil. Rozhodne nie! On chce iba vedieť: „*Čo ste s týmto darom urobili?*“ Vložili ste všetky vaše schopnosti do služby tomuto daru? Ako bol tento dar plodný? Hľa, čo odpovedajú prví dvaja služobníci: „*Dostal som a získal som.*“ Pochopili správne, že to, čo dostali bol dar, že to nebola pôžička, ktorú raz budú musieť vrátiť a im možno zostane iba nejaký zisk z obchodovania. To je ich múdrosť: pochopili, že dostali veľký poklad, že tento poklad je ich a navyše ho urobili plodným pre seba. Ovocím je láska a oni rástli v ľudskosti, pretože milovali v plnosti. Ich život bol daný celý v lásku a pre potreby bratom. Obaja dostali rovnakú pochvalu. „*Správne, dobrý a verný sluha. Bol si verný nad málom, ustanovím ťa nad mnohým.*“ Skúsme sa spýtať sami seba: Nakolko myslíš na Božie dieťa ktoré v tebe dorastá? Nakolko myslíš na kráľovstvo Božie ktoré má vzrastať vo svete? Spýtaj sa...

Počúvajte teraz príbeh tretieho sluhu, ktorý je kľúčovou, aj keď nie hlavnou postavou nášho podobenstva. Ježiš chce na ňom vysvetliť správanie, ktoré bude odsúdené:

Predstúpil aj ten, čo dostal jeden talent, a hovoril: „Pane, viem, že si tvrdý človek: žneš, kde si nesial, a zbieraš, kde si nerozsýpal. Báľ som sa, preto som išiel a ukryl tvoj talent v zemi. Hľa, tu máš, čo je tvoje.“ Jeho pán mu povedal: „Zlý a lenivý sluha! Vedel si, že žnem, kde som nesial, a zbieram, kde som nerozsýpal? Mal si teda moje peniaze dať peňazomencom a ja by som si bol po návrate vybral, čo je moje, aj s úrokmi. Vezmite mu talent a dajte ho tomu, čo má desať talentov. Lebo každému, kto má, ešte sa pridá a bude mať hojne. Ale kto nemá, tomu sa vezme aj to, čo má.“

A neužitočného sluhu vyhodíte von do tmy; tam bude plač a škripanie zubami.“

Z úst **tretieho sluhu** sme počuli veľmi ťažký výrok o Bohu: „*Si tvrdý, žneš kde si nesial, zbieraš, kde si nerozsýpal.*“ Žiadna zmienka o láske, žiadna emócia synovstva. Kto mu dal do hlavy tento obraz Boha? Na rozdiel od prvých dvoch, tento nepochopil, že dostal dar, že raz nebude musieť nič vracať. Dedičstvo mu bolo odovzdané aby sa mohol obohatiť, aby mu bolo dobre. Na rozdiel od toho on pokračoval v tom, že sa cítil ako robotník prijatý za mzdu, ktorý má pracovať najlepšie bez toho, aby robil chyby. Nepochopil, že môže urobiť plodným dar Pána a to obohatí aj jeho samotného. Milovať človeka poľudšťuje. Dôsledok tohto falošného obrazu Boha je to, čo zabrzdilo jeho správne konanie. Je to strach. Ak nechápeme, že Boh miluje nezištne, aj vtedy keď sa pomýlime, ako môžeme chápať, že nezištná láska nás urobí jeho synmi? Láska nás môže urobiť ľuďmi – pretože sa stávame ľuďmi iba keď milujeme – keď sme pohnutý životom.

Pán je na konci veľmi nahnevaný. Doslova môžeme povedať, že neznesie, aby sa o ňom takto zmýšľalo. Tohto sluhu označil tromi prívlastkami: „*Si zlý*“ – Pán týmto slovom povie: „*Si vylúčený z môjho vzťahu. Ty myslíš, že ja som taký tvrdý, pritom ty si nepochopil, že ja som láska a len láska aj voči tomu kto sa mýli.*“

Potom Pán povie: „*Si lenivý*“ – nenamáhal si sa, nezaujímal si sa o dobro brata. Nakoniec: „*si neužitočný*“, si nula. Tvoj život bol premárnený, pretože nebol investovaný do lásky.

Pán ešte neskončil. Naopak zopakuje to, čo sluha povedal o ňom samotnom. Akoby sa zachvel a chcel striasť toho, že sa o ňom takto rozmýšľa. Hovorí: „*Ty si si o mne myslel, že som ten kto žne. Je to idea ktorú si si vytvoril a tak si nes dôsledky. Mal si zveriť všetko do banky a ja som mal zobrať všetko aj s úrokmi. Uvedom si, čo máš vo svojej hlave ... aký obraz o mne? Že ja si zoberiem späť ešte aj ten dar ktorý som Ti dal nezištne a s láskou?*“

Pýtame sa: Čo je banka? Je to život spoločenstva, tých, ktorí vedia aké dedičstvo majú v rukách a robia ho plodným. Spoločenstvo tých, ktorí sa nechajú inšpirovať Duchom Svätým v prospech lásky bratov. V tomto spoločenstve je každý pozvaný vykonať nejakú službu: urobiť šťastným tých, ktorí majú núdzu. A teda tento sluha počul: „*Odstúp a odovzdaj službu, ktorú si mal vykonať ty niekomu inému – už aj tak veľmi zamestnanému ba tomu kto je najviac zamestnaný aby sa tak mohla vykonať služba, ktorú si ty mal vykonať.*“ Je to opis trestu: „Si vylúčený z radosti tých, kto prináleží do Božieho kráľovstva, si vyhodený do temnôt. Ale pozri – sám si sa vyhodil do plaču a škripania zubami svojim pokazeným životom, lebo ty nie si v Božom kráľovstve, ale prináležiš do starého sveta, ktoré zhrňa bohatstvo, ktorý je svetom rivality – teda všetkého toho, čo nie je pohnuté láskou. Teda toho antického, starého sveta, ktorý vytvára vojny, aby sa niekto presadil a dominoval a rozhodoval.“ Nie je to Božie odsúdenie do pekelného trestu. Je to skonštatovanie tej skutočnosti, že ty sám si si pochovaním Ducha tj. božieho života ktorý Ti bol daný do daru, tak si sa sám zneľudštil.

Môžeme sa pýtať: Skutočne existujú títo traja sluhovia: dvaja dokonalí a jeden, ktorý sa o nič nesnaží a všetko pochová? Odpoveď: Nie neexistujú. Ježiš bol semitom a semiti milujú protichodné príklady, aby urobili zrozumiteľným posolstvo toho, čo od nás Pán očakáva. Spomeňte si na slová: Vyber si požehnanie alebo kliatbu. Akoby neexistovala iná cesta. Alebo buď sa miluje, alebo sa nenávidí; blahoslavení, alebo beda. Nechce sa povedať, že existujú iba sluhovia, ktorí sú takíto. Aj ten, kto dostal iba jeden talent aj ten má dostatok. Každý človek, ktorý by vo svojom živote urobil nejaký skutok z čistej lásky, nech vie, že tieto skutky prichádzajú všetky z dedičstva Ducha, ktorého nám nechal Ježiš z Nazaretu.

Zdroj:

<https://www.youtube.com/watch?v=YClwPKcSuhk>

Fernando Armellini - 33a Domemica del Tempo Ordinario anno A